

امام هادی

از دیدگاه
تربیتی

روشهای

غلامرضا صالحی

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

روش های تربیتی از دیدگاه امام هادی علیه السلام

نویسنده:

غلامرضا صالحی

ناشر چاپی:

مجهول (بی جا ، بی نا)

ناشر دیجیتالی:

مرکز تحقیقات رایانه‌ای قائمیه اصفهان

فهرست

۵	فهرست
۶	روشهای تربیتی از دیدگاه امام هادی (ع)
۶	مشخصات کتاب
۶	اشاره
۶	تربیت
۷	روش های تربیت
۷	شیوه های تربیتی امام هادی
۷	ایجاد زمینه مساعد تربیتی
۸	داشتن الگو و سرمشق مناسب
۱۰	روش تمرین، تکرار و عادت دادن عملی
۱۲	روش موعظه و نصیحت
۱۳	روش قصه و داستان گویی
۱۶	روش دعا و نیایش
۱۸	پاورقی
۲۰	درباره مرکز

مشخصات کتاب

نویسنده: غلامرضا صالحی

ناشر: غلامرضا صالحی

موضوع: امام هادی (ع)

یادداشت: مقاله

اشاره

بی تردید اگر بخواهیم شاهد یک تربیت صحیح و ایده آل و پربازده در جامعه اسلامی باشیم، می بایست از شیوه ها و روش های تربیتی مناسب که مطابق با موازین و راهکار های عقلی و شرعی است، بهره جویی کنیم. بهترین و کلیدی ترین شیوه های تربیتی را می توان در اقوال و افعال شایسته حضرات پیشوایان معصوم (ع) پی جویی کرد؛ زیرا آنان به عنوان بالاترین و برترین مربیان تربیتی بشر به حساب می آیند و تمامی مکاتب تربیتی عالم، از مکتب انسان گرایی اگوست کنت و مکتب تجربه گرایی جان دیوئی تا سایر مکاتب پوزیتیویستی و...، چاره ای جز تسلیم و رهجویی از مکتب تربیتی اسلام و اهل بیت (ع) ندارند؛ چنان که قرآن کریم، همه را به پیروی کامل از آن بزرگواران فراخوانده است: (یا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَ أَطِيعُوا الرَّسُولَ وَ أُولِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ [۱])؛ «از خدا و رسول و صاحبان امر خود پیروی کنید». در این نوشتار سعی شده است تا شیوه های زیبای تربیت از منظر دهمین امام معصوم (ع) با توجه به سخنان و رفتار آن بزرگوار، تبیین شود. قبل از هر چیز ناچاریم نگاهی اجمالی به تربیت و مفهوم روش تربیتی کنیم.

تربیت

تربیت مصدر باب تفعیل و از ریشه ربو یا ربب است که به معنای رشد و نمو و پرورش دادن و غذا دادن و مانند آن به کار می رود. تربیت در اصطلاح، همان رشد طبیعی و تدریجی و هماهنگ همه نیروها و استعدادهای آدمی است و یا تربیت، ارائه نوعی زندگی است که با ساخت شخصیت انسان مطابق و مبتنی بر ارزش های معنوی باشد. [۲] مرحوم مطهری تربیت را این گونه تعریف می کند: «تربیت عبارت است از

به فعلیت در آوردن استعداد های درونی که در شیء موجود می باشد». [۳].

روش های تربیت

مراد از روش، راه و طریقه ای است که میان اصل و هدف قرار دارد و عمل تربیتی را منظم می کند و به هدف می رساند. [۴]
خواجه نصیر الدین طوسی در روش تعلیم و تربیت چنین می گوید: «اولاً، باید به طبیعت کودک پی برد و استعداد های او را کشف کرد و ثانیاً، از راه تکرار و تذکار متواتر، درس را ملکه او ساخت تا از آفت نسیان محفوظ بماند. هر گاه کودک از انجام وظایف دینی امتناع کرد و افعال قبیحه از او دیده شد و به دیگران زیان رساند، باید او را مؤاخذه کرد و بالأخره باید کودک را عادت به سختی داد». [۵].

شیوه های تربیتی امام هادی

ایجاد زمینه مساعد تربیتی

تربیت فرایندی است که شامل مراحل قبل و بعد از تولد کودک می شود و از دیدگاه امام هادی(ع)، چنانچه زمینه تربیتی مناسب فراهم شود، کودک سالمی متولد می شود که توان و استعداد های فراوان و مطلوبی خواهد داشت و ریشه آن در خانواده و پدر و مادر است. امام دهم(ع)، در خانه و محیطی چشم به جهان گشود که فضای آن آکنده از عطر دل انگیز دانش، معنویت، تقوا، اخلاص و بندگی خدا بود و هر لحظه و روزی که از زندگی او در دامان مادر پاکدامن و مهربان و مکتب سازنده و تربیتی پدر بزرگوارش، امام جواد(ع)، می گذشت، دریچه ای از دانش و معرفت و کمالات نفسانی بر رویش باز می شد و فضای خانه اش همیشه پر از نور و معنویت بود. احمد بن محمد بن عیسی به نقل از پدرش چنین می گوید:
«هنگامی که امام جواد(ع) قصد داشتند از مدینه به عراق بروند، امام هادی(ع) را در

دامنشان قرار دادند و فرمودند: دوست داری کدام یک از سوغات های عراق را برای تو هدیه آورم؟ امام هادی(ع) فرمودند: شمشیری که به سان شعله آتش باشد (که کنایه از روحیه دلاوری و شجاعت است. سپس امام جواد(ع) خطاب به فرزند دیگرش موسی فرمود: تو چه سوغاتی دوست داری؟ گفت فرش اتاق. امام جواد فرمودند: ابوالحسن به من شباهت پیدا کرده است و موسی به مادرش شباهت دارد». [۶]. این مطلب به خوبی نشانه آن است که خانواده به ویژه پدر و مادر زمینه سازی اولیه را برای تربیت صحیح بر عهده دارند. امام هادی(ع)، نقش مادر را در تربیت صحیح فرزند، بسیار مهم می دانند و یکی از زمینه های تربیت صحیح را، خانواده شایسته معرفی می کنند؛ چنان که از علی بن مهزیار روایت شده است که آن حضرت در وصف مادر بزرگوارشان، چنین می فرمایند: «روی محمد بن الفرج و علی بن مهزیار عن الهادی(ع): اِنَّهٗ قَالَ: اُمِّي عَارَفَةٌ بِحَقِّي وَ هِيَ مِنْ اَهْلِ الْجَنَّةِ لَا يَقْرُبُهَا شَيْطَانٌ مَّارِدٌ وَ لَا يَنْالُهَا كَيْدُ جِبَارٍ عَنِيدٍ وَ هِيَ مَكْلُوهٌ وَ بَعِيْنِ اللّٰهِ اَلَّتِي لَا تَنَامُ وَ لَا تَنْفَلُ عَنْ اُمَّهَاتِ الصّٰدِقِيْنَ وَ الصّٰلِحِيْنَ [۷]؛ مادرم، به حق من عارف و اهل بهشت بود، شیطان سرکش به او نزدیک نمی شد و مکر ستمگر لجوج به او نمی رسید، در پناه چشم همیشه بیدار خدا بوده و در ردیف مادران انسان های صدیق و صالح قرار داشت».

داشتن الگو و سرمشق مناسب

از منظر امام هادی(ع)، وقتی کودک متولد می شود، استعداد فطری و آمادگی ذاتی برای یادگیری و تربیت را دارد و می بایست یک الگوی تربیتی صحیح را برای او ایجاد کرد تا از مشاهده

رفتار آنان، به ویژه از والدین، الگو گیرد و از آنان تبعیت کند و اگر چنین الگویی فرا روی فرزند نباشد، مسلماً تربیت او دچار انحراف خواهد شد. امام هادی(ع) در مرحله اول، قرآن و اهل بیت(ع) را به عنوان بالاترین الگوی تربیتی معرفی می کند و چنین می فرماید: «... فَأَوْلَ خَيْرٍ يَعْرِفُ تَحْقِيقَهُ مِنَ الْكِتَابِ وَ تَصَدِيقَهُ وَ التَّمَاثِ شَهَادَتِهِ عَلَيْهِ خَيْرٌ وَرَدَ عَنْ رَسُولِ اللَّهِ (ص) وَ وُجِدَ بِمُوَافَقَةِ الْكِتَابِ وَ تَصَدِيقِهِ بِحَيْثُ لَا - تَخَالَفَهُ أَقَاوِيلُهُمْ حَيْثُ قَالَ (ص): اِنِّي مُخْلِئٌ فِيكُمْ الثَّقَلَيْنِ كِتَابَ اللَّهِ وَ عِترَتِي اهل بيتي لَنْ تَضَلُّوا مَا تَمَسَّيْتُمْ بِهِمَا وَ اِنَّهُمَا لَنْ يَفْتَرِقَا حَتَّى يَرِدَا عَلَيَّ الْحَوْضِ؛ فَلَمَّا وَجِدْنَا شَوَاهِدَ هَذَا الْحَدِيثِ فِي كِتَابِ اللَّهِ نَصًّا مِثْلَ قَوْلِهِ جَلَّ وَ عَزَّ) اِنَّمَا وَلِيُّكُمْ اللَّهُ وَ رَسُولُهُ وَ الَّذِينَ اٰمَنُوا الَّذِينَ يَقِيْمُونَ الصَّلَاةَ وَ يُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَ هُمْ رَاكِعُونَ وَ مَنْ يَتَوَلَّ اللَّهَ وَ رَسُولَهُ وَ الَّذِينَ اٰمَنُوا فَاِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ...»؛ [۸] نخستین خبری که حقانیت و صدق آن از قرآن به دست می آید و می توان کتاب خدا را بر آن گواه گرفت، حدیثی است که بر طبق کتاب خدا و پیامبر(ص) نقل شده است و اختلاف کلمه ای در آن نیست که فرمود: من در میان شما دو چیز گران بها می گذارم: کتاب خدا و عترتم یعنی اهل بیت را که هر گاه به آن تمسک جویند، گمراه نمی شوید و این دو هیچ گاه از هم جدا نشوند تا کنار حوض کوثر بر من وارد شوند، و ما چون شواهد صدق این حدیث را به صراحت در قرآن می یابیم که می فرماید: ولی و صاحب اختیار شما تنها خدا و

پیامبر اوست و کسانی که ایمان آوردند؛ همان کسانی که نماز را به پا می دارند و زکات را در حال رکوع می پردازند و هر کس خدا و پیامبر او و کسانی را که به او ایمان آوردند «اهل بیت (ع) را ولی خود بگیرد، پیروز است؛ زیرا حزب خدا پیروز و سعادت‌مند است». امام هادی (ع) در زیارت جامعه کبیره، ائمه معصوم را به عنوان بهترین سرمشق های انسان های هدایت جو می داند و چنین می فرماید: «السلام علی ائمه الهدی و مصابیح الدجی و اعلام التُّقی و ذوی النُّهی و اولی الحجی و کَهِف الوری و وَرَثَه الانبیاء و المَثَل الاعلی و الدَّعْوَة الحسنی و حجج الله علی اهل دنیا و الاخره و الاولی...»؛ [۹] سلام بر پیشوایان هدایت و چراغ های ظلمت و نشانه های پرهیزکاری و صاحبان خرد و دارندگان عقل و پناه مردم و وارثان انبیا و نمونه و سرمشق برتر و دعوت کنندگان نیکو و محبت های خدا بر اهل دنیا و آخرت و سرای نخستین». امام هادی (ع) سرپیچی از الگوهای هدایت و نداشتن سرمشق جامع را موجب هلاکت و نابودی انسان معرفی می کند و چنین می فرماید: «من اتاکم نجی.. وَ مَنْ یأْتِکُمْ هَلْکَکَ وَ ضَلَّ مَنْ فارقَکُمْ وَ فازَ مَنْ تَمَسَّکَ بِکُمْ...»؛ [۱۰] هر کس به سوی شما اهل بیت (ع) بیاید، نجات می یابد، هر کس از شما دوری کند، هلاک می شود...، و هر کس از شما جدا شود به ضلالت سوق داده شود، هر کس به شیوه و راه شما تمسک جوید، به فلاح و رستگاری می رسد».

روش تمرین، تکرار و عادت دادن عملی

از شیوه های دیگر تربیتی امام هادی (ع) این بود که آن حضرت سعی می کرد افراد را به

رفتار پسندیده، ایجاد نظم و انضباط در زندگی تسلط بر نفس عادت دهد و با اجرای برنامه های مستمر همراه با تمرین و تکرار، رفتار های شایسته را به صورت ملکه در راه و رسم زندگی فردی و اجتماعی افراد به منصفه ظهور در آورد. به تعبیر دیگر، امام هادی (ع)، با تکرار کارهای شایسته همچون: نماز، روزه، صدقه، امر به معروف و نهی از منکر و...، قصد داشت چنین کردارهایی را جزء لاینفک زندگی افراد جامعه، قرار دهد؛ چنان که در مورد این شیوه تربیت آن حضرت چنین می خوانیم: «عن علی بن ابراهیم عن یحیی بن عبدالرحمن بن خاقان قال رایت اباالحسن الثالث (ع) سَیَجِدَ سَیَجِدَ الشُّکْرَ، فَافْتَرَشَ ذِرَاعِیْهِ فَالْصَّقَ جُؤْجُؤَهُ وَ بَطَّنَهُ بِالْأَرْضِ فَسَأَلْتَهُ عَنْ ذَلِكَ فَقَالَ (ع) كَذَا نُحِبُّ...» [۱۱] یحیی بن عبدالرحمن می گوید: امام هادی (ع) را دیدم که سجده شکر انجام می داد و دو ساعد دست خود را پهن کرده و سینه و شکم خود را به زمین چسبانده بود. در این باره از او سؤال کردم، فرمود: این گونه دوست داریم». امام هادی (ع)، برای تربیت صحیح، افراد را به تکرار و مداومت بر اعمال خوب تشویق می کردند؛ چنان که در روایتی چنین آمده است که: «عن محمد بن ریان قال: کتبت الی اباالحسن الثالث (ع)، اسأله ان ینصی دعاءً للشدا ید والنوازل و المهمات و قضاء حوائج الدنیا و الاخره و ان یخصنی کما خص آباءه موالیهم. فکتب الی الزم الاستغفار...» [۱۲] محمد بن ریان می گوید: به امام هادی (ع) نامه نوشتم و از او خواستم که برای سختی ها و حوادث و حوائج مهم و برآوردن حاجات دنیا و آخرت، دعایی به من بیاموزد؛ همان

گونه که پدران بزرگوار او به شیعیان خود می آموختند. امام در پاسخ نوشت: ملازم استغفار باش و بر آن مداومت کن». یا در مورد تربیت عملی آن حضرت چنین آمده است که: «کافور خادم می گوید: امام هادی(ع) به من فرمود: فلان سطل را در فلان جا قرار بده تا با آن برای نماز وضو بگیرم و مرا از پی کاری فرستاد و فرمود: چون برگشتی این کار را انجام بده تا چون برای نماز برخاستم، آماده باشد، ولی من فراموش کردم. شب سردی بود، امام با ناراحتی مرا صدا زد، با خود گفتم: انالله، چگونه بگویم فراموش کردم.... با ترس خدمت حضرت رسیدم، فرمودند: تو مگر عادت مرا نمی دانی که من جز با آب سرد وضو نمی گیرم؟ اما تو آب را برایم گرم کرده ای و در سطل ریخته ای. عرض کردم: سرورم! سوگند به خدا، نه سطل را آنجا گذاشتم و نه آب را. حضرت فرمودند: الحمدلله. سوگند به خدا، ما نه آسان گرفتنی را ترک کرده ایم و نه هدیه ای را پس داده ایم. سپاس خدا را که ما را از بندگان مطیع خود قرار داد و برای کمک به بندگانش، توفیق عطا کرد...».[۱۳].

روش موعظه و نصیحت

چون که انسان فراموشکار است و گاهی از نتیجه و حاصل کارها غافل می شود، باید با موعظه و نصیحت و امر به معروف و نهی از منکر، او را متذکر وظایف خود کرد و و به او هشدار داد که نتیجه عمل او چه خواهد شد و این یکی از شیوه های تربیتی امام هادی(ع) برای تربیت افراد بود. آن حضرت همیشه افراد جامعه را با بیان نورانی و الهی خویش

موعظه و نصیحت می فرمود و آنان را متحوّل و متذکّر می ساخت؛ چنان که در روایت آمده است: «بریحه عباسی، پیشنماز دستگاه خلافت در مکه و مدینه، در حضور متوکل عباسی، از شخصیت امام هادی(ع) و خطر او در میان شیعیان به شدت انتقاد کرد و از خلیفه خواست که او را از مدینه تبعید سازند و همین گونه هم شد. هنگامی که امام هادی(ع) را از مدینه به سمت سامرا می بردند، بریحه با امام همراه بود و به حضرت چنین گفت: تو خود می دانی که عامل تبعید تو (به سامرا) من بودم. با سوگند های محکم و استوار قسم می خورم که اگر شکایت مرا نزد امیرالمؤمنین یا یکی از درباریان و فرزندان او ببری، تمامی درختانت را (در مدینه) آتش می زنم و بردگان و خدمتکارانت را می کشم و چشمه های مزرعه های تو را کور خواهم کرد و بدان که این کارها را می کنم. امام هادی(ع) متوجه او شد و در مقام موعظه و نصیحت به او چنین فرمود: نزدیک ترین راه برای شکایت از تو این بود که دیشب شکایت تو را نزد خدا بردم و من شکایت تو را که بر خدا عرضه کردم، نزد بندگانش نخواهم برد. بریحه چون این سخنان حکیمانه و موعظه آمیز امام را شنید، به دامان حضرت افتاد و با تضرع و انابه تقاضای بخشودن کرد. امام نیز در جواب فرمود تو را بخشیدم». [۱۴].

روش قصه و داستان گویی

تاریخ و سرگذشت گذشتگان و امت های سابق و به ویژه انبیای الهی، در واقع طریقه زندگی و روش صحیح آن را بیان می کند. امام هادی(ع) با نقل داستان ها و سرگذشت امت ها و پیامبران الهی

می کوشید تا به انسان‌ها بفهماند که چه کاری درست و چه رفتاری ناپسند است و توجه دهد که کدام یک از امت‌های پیشین، راه حق و درستی را به نیک بختی طی کردند و کدام یک در اثر گناه و سرپیچی از دستورهای فرستادگان الهی، دچار عذاب و عقوبت الهی شدند و این روش خود وسیله عبرت و آگاهی انسان است. داستان و قصه اثر تربیتی عجیبی روی کودکان و افراد می‌گذارد و روح انسان به گونه‌ای است که به خوبی داستان را می‌پسندد و از آن تأثیر می‌پذیرد. امام هادی (ع) مانند قرآن کریم از این شیوه تربیتی استفاده فراوان می‌کرد. عبدالعظیم بن عبدالله حسنی از امام هادی (ع) نقل می‌کند که حضرت فرمود: «انما اتخذ الله عزَّوَجَلَّ إبراهيمَ خلیلاً لیکثره صلواته علی محمد و اهل بیته (ع)...» [۱۵] همانا خداوند سبحان، ابراهیم (ع) را خلیل خود گرفت؛ زیرا بر محمد و آل او بسیار صلوات می‌فرستاد.» و یا در روایت دیگر چنین آمده است که: «عن ایوب نوح قال قال لی ابوالحسن العسکری (ع) و انا واقفٌ بین یدیه بالمدينة ابتداءً من غیر مسأله: یا ایوب، انه ما نبأ الله من نبي الا بعد ان ياخذ عليه ثلاث خصال: شهاده ان لا اله الا الله و خلق الأنداد من دون الله و ان الله المشيئة يقدم مايشاء و يؤخر مايشاء اما انه اذا جرى الاختلاف بينهم لم يزل الاختلاف بينهم إلى أن يقوم صاحب هذا الامر...» [۱۶] ایوب بن نوح می‌گوید: در مدینه در محضر امام هادی (ع) ایستاده بودم. او ابتدا بدون هیچ پرسشی از جانب من فرمود: ای ایوب!

خدا هیچ پیامبری را پیامبر نگرداند، مگر آنکه از او بر سه ویژگی پیمان گرفت: گواهی دادن بر اینکه هیچ معبود بحقی جز خدا نیست، و نفی شریک و همانند که جز خداست، و اینکه مشیت از آن خداست، هر چه بخواهد، پیش می اندازد یا مؤخر می کند. آگاه باش! چون دودستگی میان این مردم افتاد، دیگر این (اختلاف) پیوسته وجود دارد تا صاحب این امر (حضرت مهدی عج) ظهور کند». امام هادی(ع) برای متذکر ساختن افراد، داستان نجوای حضرت موسی(ع) را با خدا بیان می فرماید: «چون خدای سبحان با موسی بن عمران سخن گفت، موسی(ع) پرسید: خدایا! پاداش کسی که بر رسالت پیامبری و کلیم بودن من گواهی دهد، چیست؟ خدا فرمود: ای موسی! فرشتگان من نزدش آیند و به بهشت بشارت دهند. موسی گفت: خدایا! پاداش کسی که در پیشگاهت به نماز ایستد چیست؟ فرمود: ای موسی! من در رکوع و سجود و قیام و قعودش بر فرشتگان مباحات کنم و هر که را بر فرشتگان مباحات کنم، کیفر نمی دهم. موسی گفت: خدایا! پاداش کسی که برای رضای تو بینوایی را خوراک دهد، چیست؟ فرمود: ای موسی! روز قیامت که همه حاضرند، فرمان دهم او را آزاد شده آتش قرار دهند. موسی گفت: خدایا! پاداش کسی که صله رحم کند، چیست؟ فرمود: ای موسی! اجلش را عقب می افکنم و جان دادنش را آسان کنم و فرشتگان بهشت ندایش کنند: به سوی ما بیا و از هر دری خواهی وارد شو. موسی گفت: خدایا! پاداش کسی که مردم را آزار ندهد و به آنان خیر رساند، چیست؟ فرمود: ای موسی! روز قیامت، سایه عرش خود را

بر او می افکنم و در پناه خود قرارش می دهم. موسی گفت: خدایا! پاداش کسی که در راه تو بر آزار مردم صبر کند، چیست؟ فرمود: ای موسی! از هول و هراس قیامت، نجاتش می دهم....» [۱۷].

روش دعا و نیایش

از شیوه های زیبای تربیتی امام هادی(ع)، استفاده از ابزار دعا و راز و نیاز و آموزش آن به افراد برای هدایت آنان بود. دعا و نیایش را می توان گرایش روح آدمی به مبدأ هستی دانست که به صورت تضرع یا درخواست کمک یا کشف شهود عارفانه بروز می کند. نیایش یک حالت عرفانی است که در آن وجود آدمی مجذوب خداوند می شود و امام هادی(ع) از این شیوه تربیتی برای اتصال و عروج انسان ها به سوی آستانه ربوبیت، بهره می جستند. نقل است که امام هادی(ع) شب هنگام، به سوی پروردگارشان روی می آوردند و شب را با حالت خشوع و خضوع به پایان می رساندند و بین پیشانی نورانی اش و زمین جز سنگریزه و خاک حائلی نبود و پیوسته این دعا را تکرار می کردند: «الهی مُسئِءٌ قد وَرَدَ، و فقیْرٌ قد قَصَدَ، لا تُحیِّبْ مسعاه و ارحمه و اغفر له خطاه...» [۱۸] بار الها! گنهکاری بر تو وارد شده است و تهیدستی به سوی تو روی آورده است. تلاش او را بدون نتیجه مگردان و او را مورد عنایت و رحمت خویش قرار ده و از لغزش او در گذر». امام هادی(ع) همواره به دوستان خویش سفارش می کرد که از دعا و نیایش غفلت نکنند؛ زیرا دعا و نیایش آثار عجیبی در سعادت دنیوی و اخروی انسان دارد و بدین گونه آنان را با خدا آشنا می ساخت. اسحاق

بن ابراهیم می گوید: روزی که در خدمت امام هادی(ع) بودم، یکی از برادران ایمانی چنین عرض کرد: ای فرزند رسول خدا! به خانواده من این درد ملعون بسیار روی می آورد؟! حضرت فرمود: کدام درد؟ عرض کرد: دردم. حضرت هادی(ع) فرمودند: یک کاسه آب بردار و بر آن این آیه شریفه را بخوان: (وَلَمْ يَرِ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقًا فَفَتَقْنَاهُمَا وَجَعَلْنَا مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٍّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ)؛ سپس آن را بیاشام که به خواست خدای سبحان زیان نخواهی دید». [۱۹].

راوندی چنین نقل می کند که برخی از افراد به امام هادی(ع) نامه نوشتند و از صرعی که کودک را می گرفت، به حضرت شکایت کردند. امام هادی(ع) فرمودند: «اُكْتُبْ فِي وَرَقٍ وَعَلِّقْهُ عَلَيْهِ، فَفَعَلَ، فَعُوفِيَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَ الْمَكْتُوبُ هَذَا: بِسْمِ اللَّهِ الْعَلِيِّ الْعَظِيمِ الْحَلِيمِ الْكَرِيمِ الْقَدِيمِ، الَّذِي لَا يُزُولُ أَعْوَدُ بِعِزِّهِ الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ مِنْ شَرِّ كُلِّ حَيٍّ يَمُوتُ؛ [۲۰] این دعا را در ورق بنویس و بر او آویزان کن. او انجام داد و فرزندش به خواست خدا شفا یافت و دعا این است: به نام خداوند والا مقام و بزرگ، بردبار و بخشنده و ازلی؛ آن که همیشه هست. پناهی می برم به عزتمندی خداوند زنده ای که نمی میرد، از شر هر زنده ای که می میرد». علی بن محمد صیمری می گوید: با دختر جعفر بن محمود کاتب ازدواج کردم. او را آن چنان دوست داشتم که بی نظیر بود. او فرزندی برایم نیاورد. خدمت امام هادی(ع) رسیدم و از نازا بودن او شکوه کردم. امام هادی(ع) تبسمی کرد و فرمود: انگشتی که نگین آن

فیروزه باشد، بگیر و بر آن چنین بنویس: (رَبِّ لَا تَذَرْنِي فَرْدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ)؛ «پروردگارا! مرا تنها مگذار و تو بهترین ارث برندگان» می گوید: من به این دستور عمل کردم، یک سال نشده بود که خداوند پسری به من داد». [۲۱].

پاورقی

[۱] نساء / ۵۹.

[۲] ر.ک: مریان بزرگ، ترجمه غلامحسین شکوهی، ص ۲۵۸.

[۳] تعلیم و تربیت اسلامی، شهید مطهری، ص ۳۳.

[۴] اصول و روش های تربیت در اسلام، سید احمد احمدی، نشر جهاد دانشگاهی، ص ۱۴۹.

[۵] تاریخ فرهنگ ایران، عیسی صدیق، ص ۱۳۹ و ۱۶۶.

[۶] بحار الانوار، ج ۵۰، ص ۱۲۳.

[۷] دلائل الامامه، ص ۴۱۰، ح ۳۶۹.

[۸] بحار الانوار، ج ۵۰، ص ۲۰.

[۹] مفاتیح الجنان، دعای جامعه کبیره.]

[۱۰] همان.

[۱۱] الاستبصار، ج ۱، ص ۳۴۷.

[۱۲] بحار الانوار، ج ۹۳، ص ۲۸۳.

[۱۳] همان، ج ۵۰، ص ۱۲۶، ح ۴.

[۱۴] ر.ک: اثبات الوصیه، مسعودی، ص ۱۹۶ و ۱۹۷ و ۴۵۴.

[۱۵] علل الشرائع، ج ۳۴، ح ۳؛ بحار الانوار، ج ۱۲، ص ۴، ح ۹.

[۱۶] بحار الانوار، ج ۴، ص ۱۱۸، ح ۵۱.

[۱۷] همان، ج ۹۶، ص ۳۸۳، ح ۴۶.

[۱۸] تاریخ دوران امام هادی (ع)، علی رفیعی، ص ۱۸ و نقل ائمتنا، ج ۲، ص ۲۵۷.

[۱۹] بحارالانوار، ج ۹۵، ص ۵۱، ح ۷.

[۲۰] همان، ص ۱۵۱، ح ۱۲.

[۲۱] همان، ج ۹۵، ص ۳۴۳، ح ۱.

بسمه تعالی

هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

آیا کسانی که می‌دانند و کسانی که نمی‌دانند یکسانند؟

سوره زمر / ۹

مقدمه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان، از سال ۱۳۸۵ هـ. ش تحت اشراف حضرت آیت الله حاج سید حسن فقیه امامی (قدس سره الشریف)، با فعالیت خالصانه و شبانه روزی گروهی از نخبگان و فرهیختگان حوزه و دانشگاه، فعالیت خود را در زمینه های مذهبی، فرهنگی و علمی آغاز نموده است.

مرامنامه:

موسسه تحقیقات رایانه ای قائمیه اصفهان در راستای تسهیل و تسریع دسترسی محققین به آثار و ابزار تحقیقاتی در حوزه علوم اسلامی، و با توجه به تعدد و پراکندگی مراکز فعال در این عرصه و منابع متعدد و صعب الوصول، و با نگاهی صرفاً علمی و به دور از تعصبات و جریان‌های اجتماعی، سیاسی، قومی و فردی، بر مبنای اجرای طرحی در قالب «مدیریت آثار تولید شده و انتشار یافته از سوی تمامی مراکز شیعه» تلاش می‌نماید تا مجموعه ای غنی و سرشار از کتب و مقالات پژوهشی برای متخصصین، و مطالب و مباحثی راهگشا برای فرهیختگان و عموم طبقات مردمی به زبان های مختلف و با فرمت های گوناگون تولید و در فضای مجازی به صورت رایگان در اختیار علاقمندان قرار دهد.

اهداف:

۱. بسط فرهنگ و معارف ناب ثقلین (کتاب الله و اهل البیت علیهم السلام)
۲. تقویت انگیزه عامه مردم بخصوص جوانان نسبت به بررسی دقیق تر مسائل دینی
۳. جایگزین کردن محتوای سودمند به جای مطالب بی محتوا در تلفن های همراه، تبلت ها، رایانه ها و ...
۴. سرویس دهی به محققین طلاب و دانشجو
۵. گسترش فرهنگ عمومی مطالعه
۶. زمینه سازی جهت تشویق انتشارات و مؤلفین برای دیجیتالی نمودن آثار خود.

سیاست ها:

۱. عمل بر مبنای مجوز های قانونی
۲. ارتباط با مراکز هم سو
۳. پرهیز از موازی کاری

۴. صرفا ارائه محتوای علمی

۵. ذکر منابع نشر

بدیهی است مسئولیت تمامی آثار به عهده ی نویسنده ی آن می باشد .

فعالیت های موسسه :

۱. چاپ و نشر کتاب، جزوه و ماهنامه

۲. برگزاری مسابقات کتابخوانی

۳. تولید نمایشگاه های مجازی: سه بعدی، پانوراما در اماکن مذهبی، گردشگری و...

۴. تولید انیمیشن، بازی های رایانه ای و ...

۵. ایجاد سایت اینترنتی قائمیه به آدرس: www.ghaemiyeh.com

۶. تولید محصولات نمایشی، سخنرانی و...

۷. راه اندازی و پشتیبانی علمی سامانه پاسخ گویی به سوالات شرعی، اخلاقی و اعتقادی

۸. طراحی سیستم های حسابداری، رسانه ساز، موبایل ساز، سامانه خودکار و دستی بلوتوث، وب کیوسک، SMS و...

۹. برگزاری دوره های آموزشی ویژه عموم (مجازی)

۱۰. برگزاری دوره های تربیت مربی (مجازی)

۱۱. تولید هزاران نرم افزار تحقیقاتی قابل اجرا در انواع رایانه، تبلت، تلفن همراه و... در ۸ فرمت جهانی:

JAVA.۱

ANDROID.۲

EPUB.۳

CHM.۴

PDF.۵

HTML.۶

CHM.۷

GHB.۸

و ۴ عدد مارکت با نام بازار کتاب قائمیه نسخه :

ANDROID.۱

IOS.۲

WINDOWS PHONE.۳

WINDOWS.۴

به سه زبان فارسی ، عربی و انگلیسی و قرار دادن بر روی وب سایت موسسه به صورت رایگان .

در پایان :

از مراکز و نهادهایی همچون دفاتر مراجع معظم تقلید و همچنین سازمان ها، نهادها، انتشارات، موسسات، مؤلفین و همه

بزرگوارانی که ما را در دستیابی به این هدف یاری نموده و یا دیتا های خود را در اختیار ما قرار دادند تقدیر و تشکر می
نماییم.

آدرس دفتر مرکزی:

اصفهان - خیابان عبدالرزاق - بازارچه حاج محمد جعفر آواده ای - کوچه شهید محمد حسن توکلی - پلاک ۱۲۹/۳۴ - طبقه
اول

وب سایت: www.ghbook.ir

ایمیل: Info@ghbook.ir

تلفن دفتر مرکزی: ۰۳۱۳۴۴۹۰۱۲۵

دفتر تهران: ۰۲۱ - ۸۸۳۱۸۷۲۲

بازرگانی و فروش: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

امور کاربران: ۰۹۱۳۲۰۰۰۱۰۹

مرکز تحقیقات رایانگی

اصفهان

گامی

WWW

برای داشتن کتابخانه های تخصصی
دیگر به سایت این مرکز به نشانی

www.Ghaemiyeh.com

www.Ghaemiyeh.net

www.Ghaemiyeh.org

www.Ghaemiyeh.ir

مراجعه و برای سفارش با ما تماس بگیرید.

۰۹۱۳ ۲۰۰۰ ۱۰۹

